

PRANGLI SAARE ARENGUKAVA 2020–2030

Sisukord

SISUKORD	2
SISSEJUHATUS	3
1 PRANGLI SAARE LÄHTEOLUKORRA LÜHISELOOMUSTUS	4
1.1 SAARE ASUSTUS.....	4
1.2 SAARE ELUKESKKOND	6
1.3 SAARE ETTEVÕTLUS.....	8
1.4 SAARE PEAMISED ARENGUEELDUSED JA VÄLJAKUTSED	9
2 PRANGLI SAARE ARENGUSTRATEEGIA	10
2.1 LÄHTEKOHAD	10
2.1 PRANGLI SAARE STRATEEGIAKAART	10
2.2 VISIOON 2030	11
2.3 EESMÄRGID JA NENDE MÕÕTMINE	12
3 ARENGUKAVA ELLUVIIMINE	13
3.1 SEIRE	13
3.2 TEGEVUSKAVA	13
3.2.1 Looduskeskkond	14
3.2.2 Elukeskkond	14
3.2.3 Haridus	15
3.2.4 Kommunaal ja taristu	15
3.2.5 Sotsiaalhoolekanne	16
3.2.6 Kultuur, sport ja vaba aeg	16
3.2.7 Ettevõtlus	17

Sissejuhatus

Prangli saar kerkis merest u 3500 a tagasi. Esmakordne mainimine jääb aastasse 1387 – siis tähistati saart nimega Rango (hiljem on kasutatud ka: Wrangoe, Wrangö). Prangli saare praegune nimi tuli kasutusele 19. sajandil. Tegemist on ainsa Põhja-Eesti saarega, millel on olnud püsielanikkond juba alates 13. sajandist. Eesti I vabariigi ajal elas saarel ligi 500 inimest. Okupatsiooniperioodil oli tegemist suletud piiritsooniga.

Prangli saar kuulub Viimsi valla koosseisu. Kuivõrd tegemist on aga teataval määral eraldatud piirkonnaga, millel on oma eripära, on põhjendatud sellele eraldiseisva, kuid Viimsi valla arengusuundadest lähtuva arengukava koostamine. Samuti näeb püsisustusega väikesaarte seadus ette, et saarelise osaga valla arengukava peab käsitlema kõigi valla koosseisu kuuluvate väikesaarte arengut või koostama saarele oma arengudokumendi. Viimsi valla arengukava on oma olemuselt üldine ega keskendu Prangli eripäradele. Seetõttu on vajalik nende käsitlemine eraldiseisvas dokumendis. Seni kehtinud arengukava pärineb aastast 2007, olles seega praeguseks aegunud.

Arengukava on oma olemuselt **kogukondlik kokkulepe**, millisena nähakse Prangli saart tulevikus. Selles on määratletud visioon, eesmärgid, nende täitmist ilmetavad mõõdikud ja tegevused ning investeeringud eesmärkide saavutamiseks.

Arengukava koostamiseks moodustas Viimsi Vallavalitsus juhtrühma, mille tööd koordineeris palgatud konsultant. Arengukava koostamine hõlmas andmeanalüüsi, sisendi kogumist kohalikult kogukonnalt ja vallavalitsuselt ning valminud dokumendi tagasisidestamist huvirühmade poolt. Arengukava koostati perioodil september 2019 kuni märts 2020, mil toimus selle teine lugemine Viimsi Vallavolikogus.

Prangli saare arengukava 2020–2030 järgib ülesehituselt Viimsi valla arengukava. Esimeses peatükis on käsitletud saare lähteolukorda, sh asustus ja rahvastik, elukeskkond, ettevõtlus ning peamised väljakutsed. Teises peatükis on keskendutud strateegiale – visioonile ja eesmärkidele, mis on püstitatud samades valdkondades nagu valla arengukavaski. Kolmas peatükk on moodustatud arengukava seire kirjeldusest ja tegevuskavast.

1 Prangli saare lähteolukorra lühiülevaade

1.1 Saare asustus

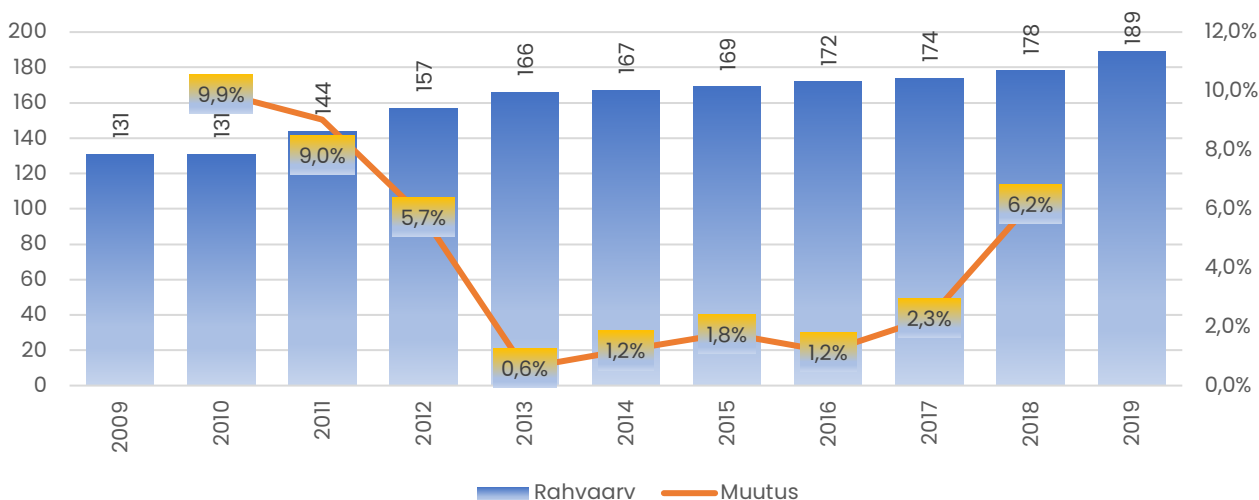
Prangli saar asub Soome lahes, kaugus Viimsi poolsaarest jääb alla 10 km. Samas on veetee pikkus enimkasutatud sadamate (Leppneeme mandril ja Kelnase saarel) 18 km, kuna Kelnase asub saare vastasküljel. Prangli saare pindala on 6,4 km² ja rannajoone pikkus 26,4 km.

Saarel asub kolm küla – **Lääneotsa**, **Idaotsa** ja **Kelnase**. Asustus on koondunud saare keskossa, kus asuvad pood, kool ja rahvamaja (vt Joonis 1). Saare äärealad on asustatud väga hõredalt. Saare keskmine asustustihedus on 29 inimest/km². Suure osa saare pindalast hõlmavad Prangli hoiuala ja Prangli maastikukaitseala, kus ehitus- ning arendustegevus on piiratud.

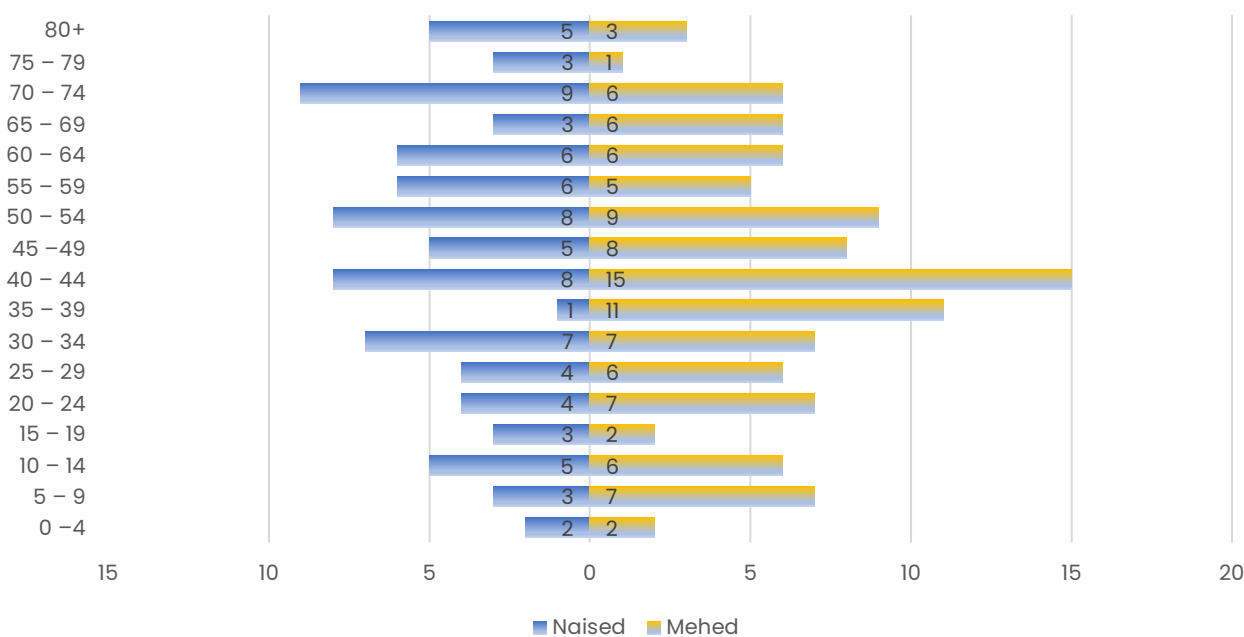
Joonis 1. Prangli saar

Püsiv elanikkond on Prangli saarel olnud juba alates 13. sajandist. Tippajal, 1934. aastal, elas saarel ligi 500 inimest. Sellest ajast saadik on elanike arv märkimisväärselt vähenenud. Viimane dekaad on aga näidanud tõusutendentsi (vt Joonis 2). 2019. a esimese jaanuari seisuga oli saarele registreeritud **189 elanikku**. Suveperioodiks kasvab elanike arv märgatavalt, kuna sinna tulevad suvitama talvel mandril elavad inimesed. Nende täpset arvu ei ole võimalik kindlaks määrata.

Joonis 2. Prangli saare elanikkonna dünaamika aastatel 2009–2019 (allikas: rahvastikuregister)

Prangli saarel on väga vähe lapsi ja noori, nagu näitab ka **rahvastikupüramiid** (vt Joonis 3) – vastavalt 4% ja 11% elanikkonnast. Peamise osa moodustavad tööealised (19–64-aastased), keda on 66%. Eakaid (vanuses 65+) on 19%. Sooliselt on elanikkond tasakaalust väljas – saarel elab rohkem mehi kui naisi – vastavalt 57% ja 43%. See on tõenäoliselt seletatav asjaoluga, et pere naispool on ennast koos lastega lasteaia- või koolikoha pärast mandrile registreerinud.

Joonis 3. Prangli saare rahvastikupüramiid 1.01.2019 seisuga (allikas: rahvastikuregister)

Kehtiva üldplaneeringu (aastast 1998) kohaselt on saarel väga vähe elamumaad, äri- ja tootmismaa osakaal on aga marginaalne. See tuleneb asjaolust, et suurem osa saarest on kaitse all. Elamumaad paiknevad enamjaolt saart läbivate teede ääres, moodustades ridaküla. Otstarbekas on ajale jalgu jäänud piirangud üle vaadata ja vajadusel eemaldada, et mitte takistada vajalikku arengut.

2019. a detsembri seisuga on Prangli saarel kehtestatud kokku 22 detailplaneeringut 34 elamuühikuga. Neist 14 asub Kelnase külas, 7 Lääneotsa külas ja 1 Idaotsa külas.

Sama seisuga on algatatud ja menetluses detailplaneeringuid 5, mis võimaldavad 22 elamuühiku rajamist.

1.2 Saare elukeskkond

Loodus

Prangli saar on hästi liigendatud rannajoone ja tasase reljeefiga saar. Kõrgeim punkt on kaguosas paiknev Kullamägi (10 m merepinnast). Kõikjal esineb igas suuruses, värvis ja kujus rändrahned. Mullastik on väheviljakas, liivikutel ja mererannas puudub muldkate sootuks.

Taimkate on mitmekesine, põhjaosas on valdavalt taimkatteta liivikud, mujal on domineerivad männikud ja puisniidud.

Prangli omapäraks on maapinnast mitmel pool eralduv maagaas, mis esineb ka rannavees. Tööstuslikku tootmist gaasivarud aga ei võimalda.

Saare keskkonnaseisund on hea. Mõneti on probleemiks alade võsastumine.

Taristu

Prangli saart teenindab kaks **sadamat**, millest peamisena on kasutusel Kelnase. Sadam on kaitstud kahe kivimuuliga. Probleemiks on sadama väiksus ja tänapäevase teenindava taristu ning sadamahoone puudumine. Enam kui 10 aastat on riigiga väldanud läbirääkimised sadama ülevõtmiseks ja korda tegemiseks.

Igapäevase ühenduse mandriga tagab liinilaev Wrangö. Laev võtab pardale kuni 65 inimest. Elanike seas on rahulolematust tekitanud sagedased katkestused graafikus, samuti ei ole laev oma kuju tõttu tormiga kasutatav.

Saare lõunasadam on eraomandis, kuid avalikus kasutuses avariisadamana, vajades samuti korda tegemist. Vastav detailplaneering on kehtestatud.

Teedevõrk on ajalooliselt välja kujunenud, ühendades omavahel peamisi punkte. Sõidetavad on peateed, mis ühendavad Kelnase sadamat ja külasid. Ülejäänud on auklikud pinnaseteed, mis on liigeldavad erisõidukitega. Üldiselt on teede olukord kehv. Enim tähelepanu vajavad lõigud Lõunasadamast Kelnaseni ja Lõunasadamast kirikuni. Samuti pole alati tagatud juurdepääs eriobjektidele.

Tänavavalgustus on valdavalt rajatud Elektrilevi jaotusvõrgu mastidele õhukaabliga. Valgustatud on Kelnase tee. Lääneotsa teel on valgustus majade hoovides, kuid mitte tänaval. Viimase jaoks on olemas renoveerimisprojekt, et lahendada valgustus miljöösse sobivate pargivalgustitega. Mujale saarele tänavavalgustust ette nähtud ei ole.

Terviklik **ühisveevärgi ja -kanalisatsioonisüsteem** saarel puudub. Veetorstik ulatub aga enamuseni. Joogivee tagavad puurkaevud (3), millest saadav hulk ei ole tipphooajal tulenevalt suurenenud elanike arvust piisav. Tarbimist hinnatakse väljapumbatud põhjavee koguse kaudu. Aastal 2018 oli see 6021 m³, mille suurenemist kehtiv Viimsi valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava kuni aastani 2030 ei prognoosi. Samas ei arvesta kava

elanikkonna võimaliku kasvuga. Täiendava koormuse lisavad suveperioodil külastajad. Otsust täiendavate puurkaevude rajamiseks ei ole, kuid Viimsi Vesi tegeleb lahenduste leidmisega.

Reoveepuhastina on kasutusel kompaktpuhasti ja imbväljak, mis rajati 2017. aastal.

Saart varustab **elektriga** kohalik diiselektrijaam. Jaama käitamiseks tuuakse kütus kanistritega mandrilt. Kunagi varustas saart elektriga maakaabel, mille aga purustas laeva ankur. Perspektiivis on varustuskindluse tagamiseks mõttekas kaaluda merekaabli taastamist, mis ühtlasi vähendaks elektrienergia hinda. Elektrilevi aga ei pea merekaabli rajamist mõistlikuks, kuna generaatorite elukaare kulud on umbkaudu sama suured kui merekaabli paigaldamise omad.

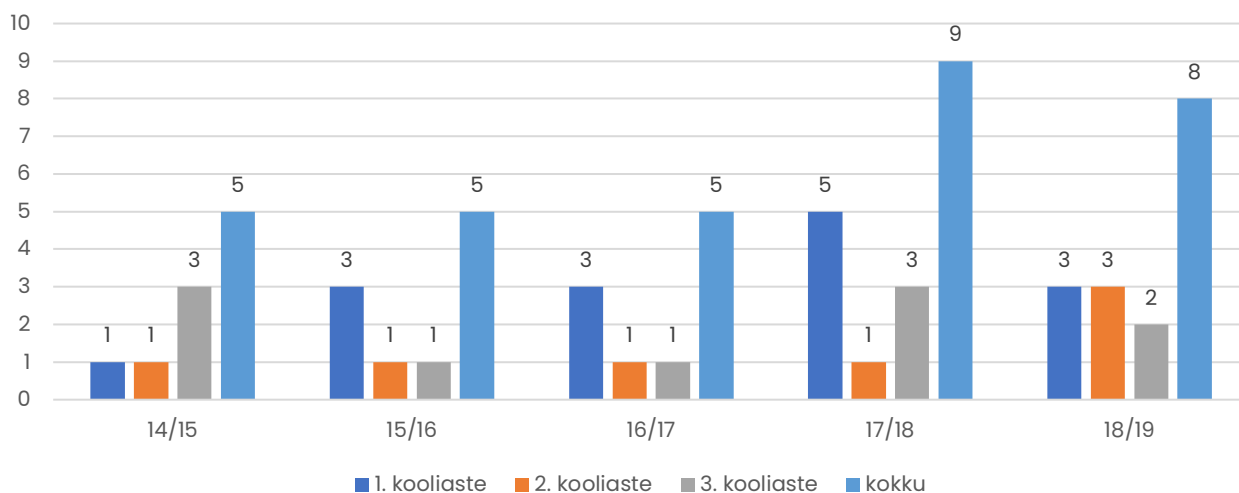
Sidevarustus on tagatud õhu kaudu. Suuremahuliseks andmevahetuseks sellest ei piisa, kuid kodumajapidamiste ja väikeettevõtluse vajadused on kaetud.

Jäätmemajandus

Jäätmeid käideldakse vastavalt Ida-Harjumaa jäätmekavale 2015–2020. Liigiti kogumiseks on Prangli saarel rajatud jäätmejaam. Saar on osa korraldatud jäätmeveo piirkonnast. Ajutiselt kehtib aga vallas vabaturu olukord.

Haridus

Saare ainsaks haridusasutuseks on aastal 1869 asutatud Prangli Põhikool. Õpilaste arv koolis on väga väike (vt Joonis 4), mistõttu toimub õppetöö liitklassides. Maksimaalselt on koolis õppinud 26 last (aastal 1994). Majanduslikust aspektist ei ole koolipidamine otstarbekas, kuna omavalitsus peab tegema märkimisväärseid kulutusi. Samuti on ühe õpilase kohta ruumiebamõistlikult palju (18 m²). Teisalt on tegemist isoleeritud kogukonnaga, kellele kooli olemasolu on oluline. Samuti toimib kool osaliselt noorsootöösutusena, pakkudes lastele huvitegevust.

Joonis 4. Prangli Põhikooli õpilaste dünaamika (allikas: Haridussilm). 2020. a alguseks on õpilaste arv vähenenud 6-ni.

Kultuur, sport ja vaba aeg

Kultuuritegevus toimub peamiselt Prangli Rahvamaja baasil. Rahvamajas tegutsevad mitmed muusika- ja spordiringid. Rahvamajas asuvad ühtlasi ka raamatukogu ja postkontor. Lääneotsa külas tegutseb eraalgatuslikult Prangli Talurahvamuseum.

Kohaliku elu edendamiseks on moodustatud mitmeid kodanikuühendusi, mille liikmed tegelevad saareelu mitmekesistamise ja kohaliku eluolu arendamisega. Saarevanemat praegu valitud ei ole. Tegemist on aga pigem ajutise olukorraga.

Tervishoid

Prangli saart teenindab tervishoiupunkt. Üld- ja eriarstiabi saamiseks tuleb sõita mandrile. Samuti pole saarel võimalik osta ravimeid. Need teemad on aga juba markeeritud Viimsi valla arengukavas ja saavad peatselt lahenduse.

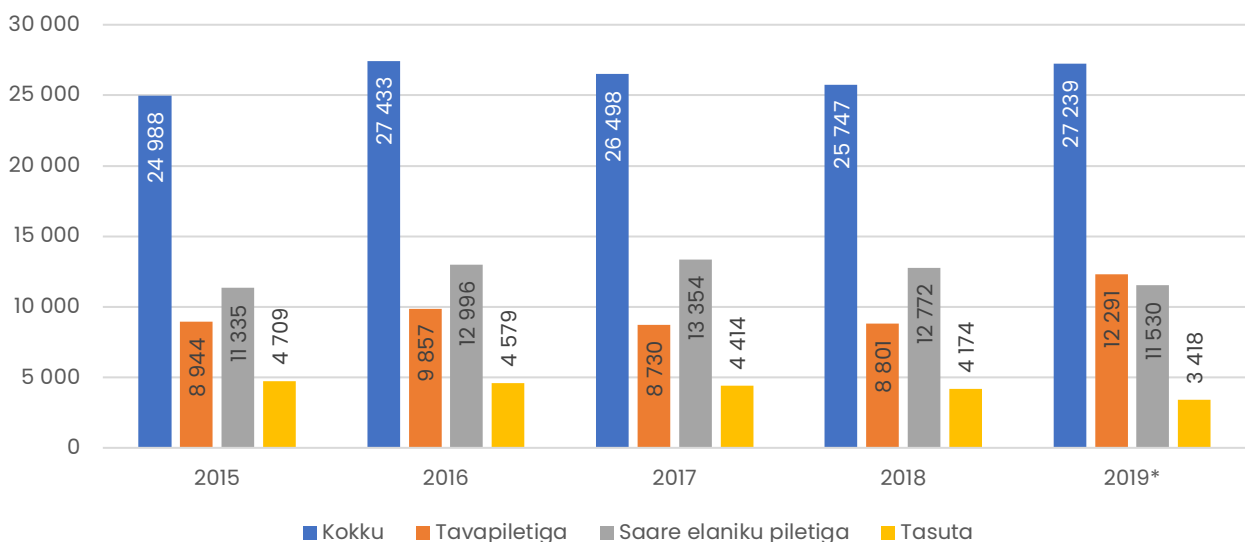
Saare eakaid teenindab lepinguline avahooldustöötaja.

1.3 Saare ettevõtlus

Prangli traditsiooniline tegevusala on kalapüük, mis on aga järk-järgult asendunud [turismiettevõtlusega](#). Põllumajandusega tegeletakse üksnes pere tarbeks. Kohapealseid töökohti napib, mistõttu käiakse tööle mandril.

Viimsi valla turismiportaali andmetel pakub saarel majutusteenust kuus ettevõtet. Saarel on olemas ka restoran.

Turismivaldkonnas on peamiselt levinud [päevareisid saarele](#), seda eriti suveperioodil. Samuti on populaarsed saarel toimuvad teatrietendused ja kontserdid. Tavapiletiga külastajate arv on enne 2019. aastat püsinud stabiilne. Kasvu on võimalik täheldada viimasel aastal, võttes seejuures arvesse asjaolu, et neljanda kvartali andmed on veel puudu (vt Joonis 5). Samuti on kasvanud huvialustega reisijate arv 1237-lt 2015. aastal 2857-ni 2019. aastal. Reisijate arvu kasv 2019. a on seotud laevareiside arvu suurenemisega – telliti mitmeid lisareise, mille ka vedaja rahuldab.

Joonis 5. Edasi-tagasi sõidud Leppneeme-Kelnase liinil (allikas: Viimsi Vallavalitsus)

Saare turismialane väärtus on esmajoones seotud [traditsioonilise miljöö ja loodusega](#), mis erineb mandril nähtavast. Peamisteks vaatamisväärsusteks on maagaasi leiukoht, Prangli Laurentsiuse kirik, Laeva Eestirand mälestusmärk ja suur rändrahn Punane kivi. Valdkonna arendamise seisukohalt on puudulik infrastruktuur ja viidastus, sh mitmekeelsed infotahvid.

Vajadus on ka turismiinfopunkti järele, kus oleks võimalik müüa saarele omaseid suveniire. Kelnase uue sadamahoone rajamine võimaldaks selle vajaduse katta.

Turismivaldkonna arenemine on aga tekitanud teatava vastuolu põliselanike ja turismiettevõtjate vahel. Nimelt leiavad püsivalt saarel elavad inimesed, et turistide arv on maksimumi lähedal ja rohkem tuleks tähelepanu pöörata saarele lisandväärtuse loomisele. Päevaturistid võtavad aga ära kohad liinilaeval ja kulutavad koha peal suhteliselt vähe raha. Samas häirivad suured grupid kohalikke. Seega on oluline saavutada [kokkulepe ja tasakaal](#), et ühest küljest oleks tagatud turismivaldkonna areng, nagu näeb ette ka Viimsi valla turismi arengukava aastani 2025, kuid teisest ei tekitataks saarele ja selle elanikele kahju.

1.4 Saare peamised arengueeldused ja väljakutsed

Prangli saare arengueeldused on peamiselt seotud loodus- ja elukeskkonnaga:

- Ilus ja puhas loodus
- Ilusad liivarannad
- Rahulik elukeskkond
- Aktiivne kogukond
- Arenev turismimajandus

Arengukava koostamise käigus läbi viidud seminari ja intervjuude käigus ilmnes samuti, et väga suuri probleeme saarel pole, aasta-aastalt on olukord pisitasa paranenud. Seega puudub vajadus radikaalsete muudatuste järele.

Teisalt on saarel rida väljakutseid, millest mõned pärinevad juba eelmise arengukava päevilt. Väljakutseteks on:

- Vesi ja kanalisatsioon – tippajal pole vett piisavalt, vajadus on täiendavate puurkaevude järele
- Teed ja tänavavalgustus – peamised teed vajavad korda tegemist ja valgustamist
- Kelnase sadama olukord – tarvis on välja arendada sadamahoone, rekonstrueerida muulid ja rajada parkla. Seejuures vajab lahendamist riigile hoonestusõiguse andmise küsimus
- Üldplaneeringust tulenevad piirangud takistavad mõistlikku arendustegevust
- Kohapealseid töökohti on vähe
- Lõunasadama olukord – puudub idapoolne muul, akvatoorium vajab süvendamist
- Elektriühendus – jätkuvalt toodab saarel elektrit kallis ja keskkonda reostav diiselgeneraator, vajadus on merekaabli taastamise järele
- Looduslikud kooslused ja loodusväärtused vajavad hoolt ning säilitamist
- Saart külastavad päevaturistid tekitavad mõnikord põliselanikes rahulolematust; vajalik on suurendada nende poolt loodavat lisandväärtust

2 Prangli saare arengustrateegia

2.1 Lähtekohad

Prangli saar, kuigi omanäoline ja eraldiseisev, on osa Viimsi vallast. Seetõttu lähtub saare arengukava ühest küljest Prangli spetsiifilistest vajadustest, kuid teisest Viimsi valla visioonist ja eesmärkidest.

Äsja on valminud Viimsi valla arengukava ja eelarvestrateegia aastateks 2020–2024, mis sedastab valla visioonina 2024+: „Viimsi vald on elamiseks parim paik!” See tähendab, et ka Prangli saar peab selle poole pürgima, asetades parima elupaiga idee omale sobivasse konteksti.

Parema sidususe tagamiseks on Prangli eesmärgid püstitatud valla üldistega samades valdkondades, s.o looduskeskkond, elukeskkond, haridus, kommunaal ja taristu, sotsiaalhoolekanne, kultuur, sport ja vaba aeg ning ettevõtlus.

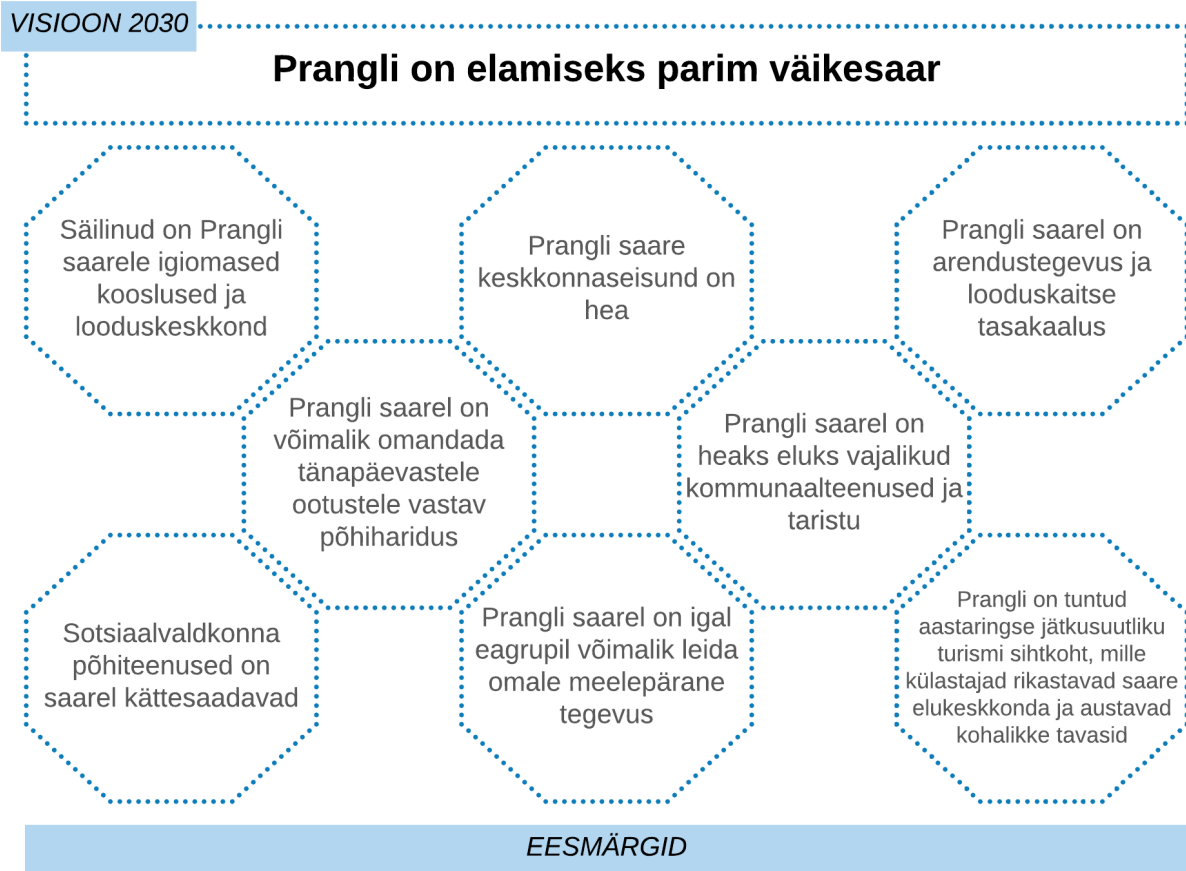
Lisaks valla arengukavale on Prangli saare eesmärkide määratlemisel lähtutud Viimsi valdkondlikele arengukavadele, sh:

- Viimsi valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2019–2030;
- Viimsi valla teedevõrgu arengukava 2018–2028;
- Viimsi valla turismi arengukava aastani 2025;
- Viimsi valla tänavavalgustuse arengukava 2019–2029 (eel nõu).

Samuti on arvestatud Prangli saare kehtivat arengukava, üldplaneeringut, Prangli Põhikooli arengukava 2018–2022 ja Prangli loodusala kaitsekorralduskava 2016–2025.

2.1 Prangli saare strateegiakaart

Prangli saare tulevikuplaanide kirjelduse võtab kokku alljärgnev strateegiakaart. Järgmistes peatükkides on visioon, eesmärgid ja nende mõõtmine üksikasjalikumalt lahti kirjutatud. Eesmärke pole pikalt lahti mõtestatud, kuna neile vajaliku sisu annavad kavandatud tegevused ja investeeringud.

Joonis 6. Prangli saare strateegiakaart

2.2 Visioon 2030

Prangli on elamiseks parim väikesaar.

Lahti mõtestatult tähendab see, et Pranglit asustab elujõuline kogukond, mis tagab saarele omase eluviisi säilimise. Traditsioonilised tegevusalad on tasakaalus jätkusuutliku turismiga – saart külastatakse teadlikult siinset loodus- ning miljööväärtust säilitades kohalikke elanikke häirimata.

Loodus- ja maastikukaitsest tulenevaid piiranguid arvestatakse, kuid need ei pärsi mõistlikku arendustegevust. Olulised elukvaliteeti mõjutavad sõlmküsimused, nagu näiteks stabiilne elektriühendus ja sadam, on lahendatud.

Visiooni täitmist iseloomustav **möödik** on saarel üle talve elavate inimeste arv.

- Sihttase: 100
- Algtase 2019: 60 (hinnanguline)

2.3 Eesmärgid ja nende mõõtmine

Looduskeskkond

1. Säilinud on Prangli saarele igiomased kooslused ja looduskeskkond
2. Prangli saare keskkonnaseisund on hea

Eesmärgi täitmist iseloomustav **möödik** on praeguste koosluste ja liigirikkuse säilimine vähemalt samal tasemel.

Elukeskkond

3. Prangli saarel on arendustegevus ja looduskaitse tasakaalus

Eesmärgi täitmist iseloomustav **möödik** on uus kehtestatud üldplaneering.

Haridus

4. Prangli saarel on võimalik omandada tänapäevastele ootustele vastav põhiharidus

Eesmärgi täitmist iseloomustav **möödik** on õpilaste arv.

- Sihttase: vähemalt 10
- Algtase 2019: 6

Kommunaal ja taristu

5. Prangli saarel on heaks eluks vajalikud kommunaalteenused ja taristu

Eesmärgi täitmist iseloomustav **möödik** on korras peamised taristuobjektid.

Sotsiaalhoolekanne

6. Sotsiaalvaldkonna põhiteenused on saarel kättesaadavad

Eesmärgi täitmist iseloomustav **möödik** on põhiteenuste (meditsiinipunkt, sotsiaalnõustamine, avahooldus) kättesaadavus.

Kultuur, sport ja vaba aeg

7. Prangli saarel on igal eagrupil võimalik leida omale meelepärane tegevus

Eesmärgi täitmist iseloomustav **möödik** on elanike kvalitatiivne hinnang vaba aja sisustamise võimalustele.

Ettevõtlus

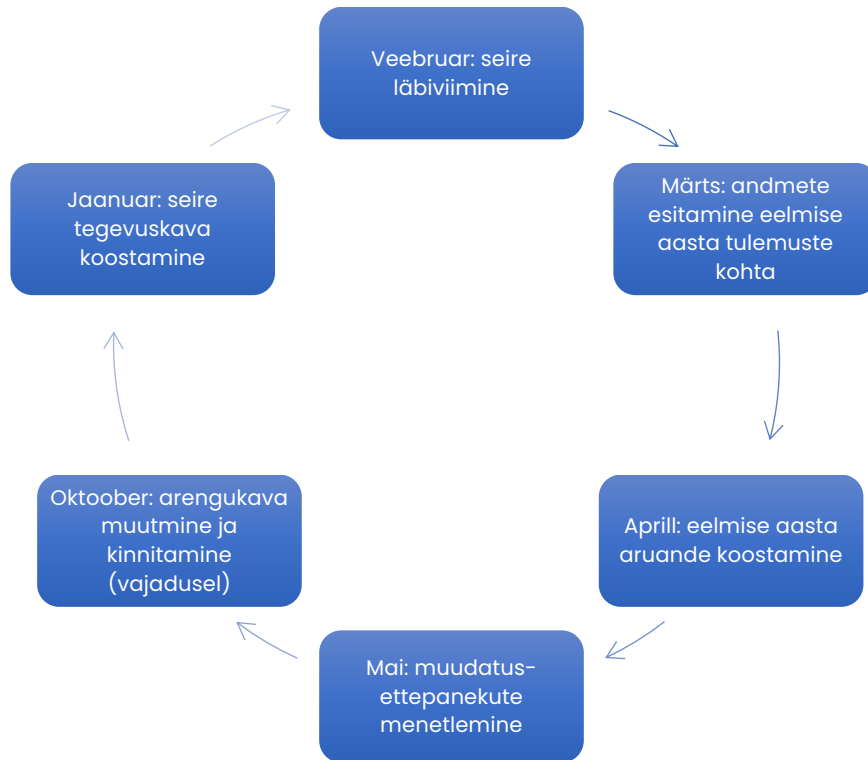
8. Prangli on tuntud aastaringse jätkusuutliku turismi sihtkoht, mille külastajad rikastavad saare elukeskkonda ja austavad kohalikke tavasid

Eesmärgi täitmist iseloomustav **möödik** on praeguse külastatavuse taseme säilimine ja saarel mitu päeva veetvate turistide arvu kasv.

3 Arengukava elluviimine

3.1 Seire

Prangli saare arengukava elluviimist seiratakse sarnaselt Viimsi vallale. See tähendab, et saare arengukava vaadatakse üle igal aastal, hindamaks elluviidud tegevuste ja eesmärkide asjakohasust. Seireprotsess on kajastatud alljärgneval joonisel.

Joonis 7. Prangli saare arengukava seireprotsess

Seire seisneb nii tegevuskava üle vaatamises kui ka mõõdikute hindamises. Tegevuskava vaatavad üle vastava valdkonna eest vastutavad ametnikud, koondades kord aastas vajaliku info. Tegevuskava täitmist hinnatakse skaalal **ellu viidud** – **ellu viimisel** – **ellu viimata**. Viimasel juhul on tarvilik esitada ka info põhjuste kohta.

Lisaks tegevuskavale seiratakse mõõdikute tasemeid, et teada saada, kas ellu viidud tegevused on eesmärkide saavutamisele kaasa aidanud või mitte.

Arengukava tegevuskava korrigeerimise õigus on valdkonna eest vastutavatel ametnikel.

3.2 Tegevuskava

Tegevuskava on koostatud valdkondade lõikes ja see hõlmab nii tegevusi kui ka investeeringuid. Kus võimalik, on hinnatud ka tegevuse/investeeringu eeldatavat maksumust. Tegevuskavas tähistab eeldatav maksumus tegevuse/investeeringu hinnangulist kogumaksumust. Finantseerimisallikas osundab, kes tegevust rahastab. Tuleb tähele panna, et alati pole selleks Viimsi valla eelarve.

3.2.1 Looduskeskkond

Jrk nr	Tegevus / investeering	Tähtaeg	Eeldatav maksumus	Võimalik finantseerimisallikas
1	Prangli saare keskkonnaseisundi hindamine (võimalik lahendada üldplaneeringu koostamise käigus)	2021	10 000.-	KIK Eelarve (omafinantseering)
2	Loodusobjektide tähistamine (nt punane kivi, maagaasi leiukoht), loodusesse sobivate infotahvlite paigaldamine	2025	5000.-	LEADER Eelarve (omafinantseering)
3	Matkaradade korrastamine ja rajamine, sh telkimisplatsid	2024	10 000.-	LEADER Väikesaarte programm KIK Eelarve (omafinantseering)
4	Elupaigatüüpide ja koosluste hooldamine, sh olemasolevate koosluste säilitamine (nt Loo, Liiseri) ja kraavide ning kiviaedade korrastamine	2025	10 000.-	KIK PRIA Eelarve (omafinantseering)
5	Saarevahi ametikoha loomine (eelneva analüüsi põhjal, kui ilmneb täpne vajadus)	2026	25 000.- (aastas)	Eelarve
6	Kelnase sadamasse mitmekeelse infotahvli paigaldamine	2021	2000.-	LEADER KOP Eelarve (omafinantseering)

3.2.2 Elukeskkond

Jrk nr	Tegevus / investeering	Tähtaeg	Eeldatav maksumus	Võimalik finantseerimisallikas
1	Uue üldplaneeringu koostamine ja sellega kaasnevate analüüside läbiviimine (keskkonnamõju strateegiline hindamine), sh keelualade vähendamise võimalikkuse hindamine	2022	30 000.-	Eelarve

3.2.3 Haridus

Jrk nr	Tegevus / investeering	Tähtaeg	Eeldatav maksumus	Võimalik finantseerimisallikas
1	Õpetajate saarel töötamise motiveerimiseks elukoha võimaldamine (nn õpetajate maja)	2020		Väikesaarte programm Eelarve
2	Koduse lapse toetuse rakendamine	2020		Eelarve
3	Huvitegevuse mitmekesistamine	2021		Projekti- toetused Riigi huvitegevuse toetus Eelarve

3.2.4 Kommunaal ja taristu

Jrk nr	Tegevus / investeering	Tähtaeg	Eeldatav maksumus	Võimalik finantseerimisallikas
1	Kelnase sadama korda tegemine ja riigile üle andmine, sh <ul style="list-style-type: none"> • Parkla • Sadamahoone • Slipp • Kaid 	2030		Riigieelarve
2	Lõunasadama korda tegemine, sh: <ul style="list-style-type: none"> • Idapoolne muul • Süvendus • Betoonkai • Sadamahoone/jahtklubi 	2030	1 500 000.-	Projekti- toetused Erasektor Eelarve (oma- finantseering avalike teenuste osas)
3	Uute puurkaevude (2) rajamine ja elanike veetarbimise harjumuste muutmine	2021	100 000.-	Väikesaarte programm KIK Eelarve (oma- finantseering)
4	Lääneotsa tee korda tegemine, sh kõik kommunikatsioonid	2023	700 000.-	Eelarve

5	Keiseri tee korda tegemine, sh tänavavalgustus (ühendustee Lõunasadama ja Kelnase sadama vahel)	2025	300 000.-	Eelarve
6	Elektri varustuskindluse suurendamine (merekabli taastamine)	2025		OÜ Elektrilevi
7	Mobiilsidemasti ümber paigutamine saare keskosas ühenduse parandamiseks	2025		Telia

3.2.5 Sotsiaalhoolekanne

Jrk nr	Tegevus / investeering	Tähtaeg	Eeldatav maksumus	Võimalik finantseerimisallikas
1	Meditsiinipunkti toimimise tagamine, sh EMO ja ravimite müügi võimalus	2020	25 000	Eelarve
2	Esmatähtsate sotsiaalteenuste võimaldamine (koduhooldus, sotsiaalnõustamine)	2021		Eelarve
3	Helikopteri maandumisplatsi rajamine Kelnase sadamasse	2025		Eelarve

3.2.6 Kultuur, sport ja vaba aeg

Jrk nr	Tegevus / investeering	Tähtaeg	Eeldatav maksumus	Võimalik finantseerimisallikas
1	Spordisaali rajamine vana elektrijaama baasil	2024	200 000.-	LEADER Eelarve (omafinantseering)
2	Laste mänguväljaku rajamine	2022	20 000.-	LEADER Eelarve (omafinantseering)
3	Kiriku restaureerimine	2024	30 000.-	Eelarve
4	Mõlgi supelranna korrastamine	2020	1000.-	Eelarve
5	Kultuuriürituste (teater, Prangli jooks, kaluritepäev jt) jätkumise toetamine	Iga-aastane	Jooksev eelarve	Erasektor LEADER Eelarve
6	Linnuvaatlustorni rajamine Tenuneemele	2024	15 000.-	LEADER Erasektor

7	Kinobussi ürituste korraldamine saarel	Iga-aastane		Projekti- toetused Piletitulu
8	Rahvamaja renoveerimine, sh inventari uuendamine	2022	100 000.-	Projekti- toetused Eelarve (oma- finantseering)

3.2.7 Ettevõtlus

Jrk nr	Tegevus / investeering	Tähtaeg	Eeldatav maksumus	Võimalik finantseerimis- allikas
1	Turismistatistika kogumine, selleks süsteemi välja töötamine	2020	Jooksev eelarve	Eelarve
2	Suuremat lisandväärtust loovate turismipakettide väljatöötamine	2021		Erasektor
3	Turismist sõltumatu ettevõtluse arendamine	Iga-aastane		Erasektor PRIA EAS